

Studie: Více než polovina pacientů se závislostí se potýká s dalšími psychiatrickými problémy. Nejčastější je tento souběh diagnóz u závislých na alkoholu

Na 26. 6. připadá Mezinárodní den boje proti drogám a nezákonnému obchodování s nimi. Na toto téma byly letos prezentovány první průběžné výsledky studie, kterou provádí Národní ústav duševního zdraví ve spolupráci s řadou nízkoprahových a léčebných zařízení v ČR. Studie hodnotí vývoj psychiatrické symptomatologie u pacientů v léčbě závislosti na návykových látkách.

Souběh více diagnóz - vyšší nároky na léčbu

Problematika závislosti se netýká nijak malého počtu lidí. Pro představu: v psychiatrických ambulancích bylo v r. 2016 léčeno 36 419 pacientů s problémy s návykovými látkami, z nich nejvíce s poruchami způsobenými užíváním alkoholu, a to 21 530 pacientů, tj. téměř 59 %. „Pacientů s poruchami způsobenými užíváním nealkoholových drog (bez tabáku) bylo 13 867 (38 %). V r. 2016 bylo evidováno 15 538 hospitalizací pro poruchy způsobené užíváním návykových látek, z toho 9489 (61 %) hospitalizací bylo pro poruchy způsobené alkoholem, 6048 (39 %) pro poruchy způsobené nealkoholovými drogami,“ popisuje Mgr. Barbora Orlíková z Národního ústavu duševního zdraví.

Přehledové studie popisují, že nejméně u poloviny lidí, kteří se léčí ze závislosti na nějakém typu návykových látek, dochází k souběhu s další psychiatrickou diagnózou. „Nejčastější jsou úzkostné a depresivní poruchy, poruchy osobnosti, psychotické poruchy a poruchy příjmu potravy. Klienti s tzv. duální diagnózou, tedy souběhem závislosti a další psychiatrické diagnózy, mají zpravidla těžší průběh nemoci, závažnější zdravotní a sociální důsledky a někdy i horší léčebné výsledky,“ vysvětluje magistra Orlíková.

Nejzávažnější potíže mají lidé závislí na alkoholu

Jak ukazují průběžné výsledky studie Národního ústavu duševního zdraví, oproti běžné populaci se u pacientů se závislostí výrazně častěji objevuje výskyt deprese a úzkosti, z dalších psychiatrických symptomů pak interpersonální senzitivita (obtíže v sociálním kontaktu, přecitlivělost na kritiku, nízká frustrační tolerance) a hostilita (nepřátelské chování), paranoidní stavy a psychotické myšlení.

Studie zkoumá, jak se u dvou set respondentů v průběhu léčby mění a vyvíjí jak symptomy závislosti, tak i další psychiatrické poruchy. „Co se týče typu jednotlivých zneužívaných látek, v rámci vstupních vyšetření vykazovali nejzávažnější psychiatrické potíže ti, kteří byli závislí na alkoholu, další v pořadí byli uživatelé pervitinu a dále opioidů. Respondenti závislí na alkoholu na počátku léčby vykazovali zvýšené hodnoty i v jiných dotaznících zaměřených na psychický stav. Pro nás překvapivě měli pacienti léčící se pro závislost na alkoholu více závažných psychiatrických potíží než pacienti závislí na pervitinu,“ konstatuje magistra Orlíková.

Psychické potíže často závislosti předcházejí

Těžko samozřejmě zodpovědět otázku, zda závislost je následkem psychiatrického onemocnění nebo zda jsou aktuální psychiatrické obtíže důsledkem závislosti. Je potvrzené, že nadužívání alkoholu a užívání některých drog vyvolává depresi nebo psychotické stavy. „U mnoha pacientů je ovšem zřejmé, že závažné psychické potíže předcházejí rozvoji závislosti a závislost řadu symptomů pouze posílila. Je tedy důležité apelovat na prevenci a včasný záchyt psychických potíží, a to zejména u adolescentů. Včasnou léčbou psychického onemocnění se dá předejít závažným důsledkům,“ uzavírá magistra Orlíková.

Mgr. Barbora Orlíková

Epidemiologický a klinický výzkum závislosti

tel.: (+420) 776 007 167, e-mail: Barbora.Orlikova@nudz.cz

